

Purgly László széktoglalója

Elmondotta jószáshelyi Purgly László az evangélikus egyházkerület felügyelőjévé történt beiktatása alkalmából az aradi evangélikus templomban 1933. október 12-én.

Méltóságos püspök ur!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Amikor ma e megszentelt falak küszöbét az orgona áhitatos hangjai mellett átléptem és templomban régi kedves barátaim, aradi hűveim, messziről idefáradt szeretett hittestvéreim és mélyen tisztelt vendégeink díszes közönsége fogadott, akkor mély elfogultság vett rajtam erőt, amely érzés most, az elhangzott püspöki atyai szavak hatása alatt még fokozottan uralja lelkemet.

Teljes mérvben átérzem a nap jelentőségét, amelyet vállalkozásom hordereje rejt magában.

Érzem és vallom, hogy az evangélikus egyházközsegeinknek tagjai részéről megnyilvánult osztatlan és egyhangú bizalmat szerény személyemmel szemben olyan kitüntetésnek tekintem, amelynél nagyobb vallásos meggyőződésű, hitű, egyházát nagyrabecsülő és szerető férfit nem érhet. Érzem és értékelem azt a megtisztelő kitüntetést, amelyet illusztris vendégeinknek avató ünnepségemen való részvétele részemre jelent. Első szavaim tehát a szívből fakadó hála és elismerés kifejezői.

Vallásom, egyházam, fajom iránt érzett hártatlan szeretettel és mély tisztelettel köszönöm első sorban az ország minden részében élő szeretett evang. hittestvéreimnek az osztatlan bizalmuk szülte nagy kitüntetést, amelyben érdemtelen személyemet választásukkal részesítették.

Köszöntöm a más felekezeti egyházak illusztris képviselőit, a hatóságok és testületek vezetőit és szívből üdvözlöm az én kedves, nagyrészt gyermekkorú barátaimat és hűveimet, akik megjelenésükkel mindannyian nemcsak egyházunkkal szemben adtak jóleső együttérzésüknek kifejezést, de akik templomi ünnepségünkön való részvételükkel annak dísz és fényt is kölcsönöztek.

E fény mellett a munka és felelősség maximumát látom e díszes állás jellegzőjeként, s ha ezzel szemben erőim fogyatékoságának tudatában még is vállalkoztam a nagy munka és feladatra, úgy azt ne méltóztassék merészségemnek, de a katonai parancsot teljesítő kötelességtudásának betudni.

E tekintetben nagyevű és hervadhatatlan érdemű, korán elhunyt boldogult elődöm: báró Amrózy Andor mutatta a követendő példát nekem és én igyekszem bölcsesség, lelkiismeretesség és egyházszereplésben az Ő áldott emlékü nyomdokain haladni.

A reám várakozó munka és feladat nagysága tisztán áll előttem, de úgy érzem, szeretett hittestvéreim is mindannyian jól tudják és értékelik azt a több mint évtizedes, küzdelmes szervezkedési munkát, melynek oroszánrésze egyházunk vezetőinek vállain nyugodott, de ahol az eddig elért eredmények is az ő fáradozásainak, elsősorban pedig a mi mélyen tisztelt és szeretett főpásztorunk: Frint Lajos püspök ur Önméltósága lelkes, korát valóban megcáfoló, buzgó apostoli tevékenységének köszönhető.

Az ő, irántam mindenkor tanusított atyai jóindulatát és szeretetét, mely gyermekkorom óta áldva kísér az élet utam, bölcsességét és nagy élettapasztalatát tekintem ma is vállalkozásom legfőbb biztosítékának, érzem munkám legbiztosabb támaszának.

Ha elfogultságtól mentesen a bíráló igazságos szemüvegén keresztül vizsgáljuk romániai zsinatpresbyteri evangélikus egyházunk mai helyzetét, a több mint évtizedes, küzdelmes szervezkedési munka közepett, úgy tárgyilagosan, de leplezetlen valósággal a következő szomorú tényeket kell megállapítanunk:

Az impériumválságkor, oldott kéréhez, széjjel széledt nyájhoz hasonló helyzetünkben, a teljesen új alakulás kezdeti nehézségeim kellett átküzdeni magunkat s mikor ez, elég hosszas vajadás után végre sikerült, kormányhatósági engedélyt nyertünk, még pedig legfelsőbb uralkodói hozzá-

járulással, egyházkerületi superintendenciánk megalakítására.

A mindnyájunk előtt feledhetetlen emlékű és magasztos lefolyású megalakulási és beiktatási ünnepségek, a magas kormány kiküldöttjének vezető assistentiája és biztató kijelentései és ígéretei közepette zajlottak le és új egyházi alakulatunk első éveit valóban a szorgos munka legszebb reményei és biztató kilátásainak jegyében indult meg és számottevő, jelentős eredményekkel foly-

tatódott mindaddig, amíg a hirtelen beállott kormányválság magasróltil reményeinknek szárnyát nem szegte s mi a jelenlegi kétségbeesztő, súlyos helyzetbe zuhantunk vissza.

E helyzet leplezetlen rideg valósága, hogy 14 éves lankadatlan küzdelem után egyházkerületi alakulatunk részére, dacára a teljesen szabályos és kormányhatósági jóváhagyással történt megalakulásunknak, dacára a több ízben feljuttatott memorandumaink és kérvényeinknek, személyesen átadott törvény-tervezetünknek — törvényes elismerését mai napig sem sikerült megszereznünk. Egyházi alkotmányunk törvényes szankciója még ma is késik, bár azt a kormány óhaja szerint több ízben módosítottuk.

Superintendenciánktól — mely az első három esztendőben a többi egyházi alakulatokhoz ará-

Titulescu balkáni útja

Feltűnő melegséggel és pompával fogadták a külügyminisztert Szófiában. — Sikerült a két ország között a szomszédi jóviszonyt megpecsételni. — Megkezdődtek a cseh-román tárgyalások. — Elmarad a román delegáció római útja. — Egy magyar lap Titulescu budapesti látogatásáról

Goldis nyilatkozik a Vaida és Maniu közötti konfliktusról

Szófiából jelentik: Titulescu külügyminiszter ma délelőtt 10 óra 30 perckor Szófiába érkezett. Bulgária feltűnő melegséggel és rokonszenvvel fogadta a román külügyminisztert. A szófia pályaudvart román és bolgár lobogókkal és girlandokkal díszítették fel és a külügyminisztert a bulgáriai román iskolásnövendékek nemzeti viseletben várták. A pályaudvaron voltak a kormányelnök vezetésével, a bolgár kormány tagjai, Molinov, a szobranje elnöke, az összes kisantant-követek, a török és görög követ, számos közéleti előkelőség, valamint Stoica szófiai román követ vezetésével, a követség teljes személyzete.

Titulescut a feltűnően meleg fogadtatás szemmel láthatóan jólesően érintette. Rövid üdvözlések után, a pályaudvarról menetszerűen indult el Titulescu autója a román követ-ségre. Amerre csak elhaladtak, mindenütt ezer és ezer ember várta a külügyminisztert. Az uccák mindenütt a két ország lobogóival voltak feldíszítve. Titulescu külügyminiszter rövid ideig időzött a követségen, majd délután 12 órakor megjelent a királyi palotában és a vendég-könyvbe beírta a nevét. Onnan a követségre hajtott vissza, ahol találkozott a bolgár miniszterelnökkel és külügyminiszterrel. Fél kettőkor Stoica követ ebédet adott Titulescu tiszteletére, amelyen a bolgár kormány tagjai és a kisantant követei és más diplomaták jelentek meg.

Titulescu külügyminiszter délután folytatta tanácskozásait és este tovább utazott Ankarába. Az a feltűnően fényes pompa, amellyel Titulescut Szófiában fogadták, már előre mutatja, hogy útja teljes sikerrel járt és sikerült a két ország között a legbarátságosabb szomszédi jóviszonyt megpecsételni.

Goldis László volt miniszter ma nyilatkozatot adott az Adeverul munkatársának a napirenden lévő eseményekről. Leszögezte azt a véleményét, hogy súlyosan károsnak tartja a politikai pártok feldarabolódását. Beszél a Vaida és Maniu között keletkezett konfliktusról, a két politikus kibékülésének gondolatáról és arra a kérdésre, hogy a 40 éves baráti viszony megszakadhat-e, Goldis így felelt:

— A kibékülést ebben az ügyben már politikai tekintetekből is kívánom. Volt már közöttük máskor is ellentét, de azok sohasem kerültek a közvélemény megvitatása alá. Hogyha mégsem jönne létre közöttük a béke, akkor a

konfliktusból Vaida kerül ki főlényben.

— Miből következett erre, kegyelmes ur, hangzott a közbevetett kérdés.

— Mert Maniu természete nem felel meg az emberek általános természetének. Maniu formulái nem egészen világosak és nem tudja velük lelkesíteni a tömegeket. Ilyen formula volt az is, amelyet Maniu a közelmúltban az előtte megjelent ötven fiatalember előtt ismertetett és amiből nem lehetett világosan látni, hogy Maniu mit akar. Ezt a luxust megengedhette magának valaki a XVIII. században, de nem ma. Beszél Maniu az erdélyi regionalizmusról is, de mindjárt azt mondotta, hogy ő azt nem tartja lehetségesnek.

Ma reggel egyébként Bucurestibe érkezett a cseh delegáció, amely a megkezdett kereskedelmi egyezmény-tárgyalások folytatására kapott kiküldetést. A tanácskozásokon Csehszlovákiát Niederle miniszteri tanácsos, Czermák miniszteri tanácsos és dr. Basch, a Cseh Nemzeti Bank egyik igazgatója képviseli. A cseh delegáció ma délelőtt látogatást tett Gafencu iparügyi és Savel Radulescu külügyi államtitkároknál.

Lugojeanu római követ értesítette a kormányt, hogy az október elsején lejáró olasz-román kereskedelmi szerződést az olasz kormány további 3 hónappal meg akarja hosszabbítani. A román kormány hozzájárult az olasz kormány óhajához az egyezmény meghosszabbítása tekintetében és így a román delegáció tervezett római útja elmarad.

Itt írjuk meg, hogy budapesti jelentés szerint, Titulescu román külügyminiszter legutóbbi többszörös budapesti látogatásával kapcsolatosan, a magyar kormányhoz közelálló 8 Órai Újság cikket ír, amelyben megállapítja, hogy Titulescut, mint a magyar nép is tudja, nem szenvedélyes baráti érzések hozzák oly sűrűn Budapestre, hanem egyszerűen a szükségszerűség, mert utba kell ejtenie, ha csak nem akarja fél Európát megkerülni.

„Az út Magyarországon keresztül viszi — füzi tovább a lap eszmefuttatását, — nyugatról kelet felé és vissza, ezt nem szabad elfelejteni. Ez nem Titulescu ismert torta-elmelete, hanem a Dunavölgye és Középeurópa sorskérdése. Titulescu megdicsérte konyhánk jelességét, de ismerje el, hogy rajtunk keresztül nem csupán a keleti expressz út végig, hanem az egészséges kibontakozás is csak rajtunk keresztül történhetik meg.”

Meghalt Loránt Emánuel

Csüförtök reggel nyolc órakor ragadta el a halál az aradi textilgyár vezérigazgatóját. — Vasárnap délután temetik az elhunyt vezérigazgatót a textilgyár udvaráról

Ma reggel felröppent a város egyik legnagyobb gyárvállalatának épületére a gyászlobogó... sokszáz munkás kéz megállott néhány percre, elcsendesedett a gépek dübörgése, az irodában megszűnt az írógépek kattogása... pár percre csönd lett urrá mindenfelé a hatalmas telepen: a zakatoló gépek, dolgozó munkások, kattogó írógépek lelke, irányítója: **Loránt Emánuel** vezérigazgató ma reggel, valamivel nyolc óra után elköltözött egy szebb világba. Fájdalom szoritotta össze a szívet és néma részvét közepette hangzott el a bejelentés, amely tudomásul adta a Vezér elhunytát. Az aradi Textilgyár ma reggel nyolc órakor elvesztette azt az embert, aki egész tudását, energiáját, munkaakarását ajándékozta neki, aki életre hívta ezt a virágzó vállalatot és esztendő hosszú során át kormányozta biztos kézzel minden viharon, megrázkódtatáson, válságtengeren át...

Az egész városon végigfutott a gyász. Mindenki ismerte, mindenki becsülte. Sokan vesztették el támogatójukat, mecénásukat, jóakaró barátjukat benne. Szeretett jót tenni, minden feltűnés elkerülésével... huszonnégy hosszú esztendő alatt sok ember távozott boldogan és hálással az aradi Textilgyár vezérigazgatói szobájából. Loránt Emánuel hirtelen vitte el a könnyörtelen halál, akkor, amikor bizakodó szívvel vették körül betegyát és Arad életéből eltűnt az a férfi, aki közel két és fél évtizeden át összeforrott a város léktető szívével... Megbékélten fekszik most a ravatalon, elköltözése éppen olyan csendes volt, éppen olyan szerény, mint egész munkás élete.

Loránt Emánuel betegsége nem volt hosz-

Egy törhetetlen energiájú ember munkájának eredményei

Ötvenkét éves korában szölitotta el a végzet Loránt Emánuel családja és barátai köréből. 1881. március 11-ikén született Budapesten. Tanulmányait ott is végezte, majd a Tisza István gróf által alapított Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank tisztviselője lett. A bank néhány év múlva felszámolt és Loránt Emánuel Párisba ment, ahol a Dreyfus-bankhoz hivatalnoki karába lépett. Ambícióját azonban nem elégitette ki a bankhivatalnoki pályára, folyton azon gondolkodott, miképpen szerezhette önállóbb pozíciót. Hamarosan elérkezett ennek is az ideje. Loránt Emánuel áttanulmányozta a báró Szerényi-féle iparpártolási törvényt és arra a gondolatra jutott, hogy Magyarországon nagy jövője volna egy hatalmas Textilgyárnak. Budapestre utazott, ahol tárgyalásokat kezdett a kereskedelemügyi minisztériumban, valamint a különböző gyáripari szervezetekkel, majd Aradra jött, ahol Neuman Samuval lépett érintkezésbe. Loránt elváltatta, hogy Francia tőkeérdeklődését szerez ahhoz, hogy Aradon textilgyárat létesítsenek s a Neuman-ház akkori feje a maga részéről is hajlandónak mutatkozott, hogy a vállalatnál érdeklődést vállaljon. Loránt fáradozásainak eredménye mutatkozott: a Hétféle elzászi francia cég Neuman Samuval együttesen elhatározta az aradi textilgyár létesítését és 1908-ban már megkezdték a gyár építését.

Loránt Emánuel szive

A Textilgyár 1909-ben épült fel és vezérigazgatója Loránt Emánuel lett. Azóta ennek a vállalatnak szentelte egész életét és tőkép az ő taradhatatlan munkásságának eredménye, hogy az aradi Textilgyár ma Középeurópa egyik legjelentősebb textilüzeme. Már az első évben szép üzleti eredményt értek el és a gyárvállalat évről-évre fejlődött és virágzott. A háború alatt teljes üzemen dolgoztak és Loránt, aki a budapesti Pamutközpont igazgatójának tagja lett, döntő befolyással bírt a volt monarchia textiliparában. A vezérigazgató egészen 1919-ig Aradon

szadalmas. Az elmúlt héten, a péntekről-szombatra virradó éjszaka rosszul lett, mire a család nyomban dr. Wiener Imre ismert aradi belgyógyászt hívatta. Az orvos bronchitis tüneteit állapította meg és csak vasárnap délután lett nyilvánvalóvá, hogy a vezérigazgató tüdőgyulladást kapott. Hétfőn már konziliumot tartottak orvosai: dr. Wiener Imre, dr. Róth Marcell, dr. Lukács Jenő és dr. Moga Cornélia s ennek eredményeképpen lehvitták Bécsből dr. Jagic Miklós egyetemi professzort. Jagic dr. ugyancsak tüdőgyulladást konstataált, de az orvosok mind abban bíztak, hogy Loránt Emánuel erős szervezete legyőzi a betegséget. Szerdán estig a hangulat teljesen bizakodó volt, mindenki a felépülésben hitt. A bécsi professzor kijelentette az aggódó családtagoknak, hogy kilencvenszázalékos valószínűség szól a felgyógyulás mellett. A sors azonban másképpen határozott.

Az utolsó éjszaka

Az elmúlt éjszaka Lukács dr. tartózkodott a betegyánál. Éjszaka egy óra tájban Loránt Emánuel állapota váratlanul rosszabbra fordult, mire nyomban elhívták összes kezelőorvosait. Nem tudtak rajta segíteni, minden erőfeszítés hiábavakónak bizonyult. Loránt Emánuel ma reggel néhány perccel nyolc óra után csendesen, szenvedés nélkül elhunyt. Betegsége alatt a vezérigazgató a nap legnagyobb részét átaludta, ha felébredt egy-egy órára, nyomban kijelentette, hogy fáradt és aludni akar. Az orvosok azonban ezt nem tartották rossz jelnek és senkisé gondolt arra, hogy a halál ilyen gyorsan elragadja az életerős férfit.

nyosított állami támogatásban részesült — ezen subventio teljes egészében meg lett vonva, azon indoklással, hogy nem vagyunk törvényesen elismert egyházi alakulat. Felekezeti iskolánk, egyházi kétnémet e kultúrára, hasonló indoklással, állami támogatás híján, egymás után kénytelenek kapukat bezárni.

Csak e néhány legsúlyosabb és egyházi létfontosságú veszélyeztető sérekminket és panaszunkat soroltam fel, amelyek nem egyházunk vezetőségének mulasztásából, lelkesíti karunk buzgóságának és reátermetségének híján, vagy éppen a ti válaszos és egyházszeretetek és áldozatkészségek elégtelenségéből, hanem rajtunk teljesen kívül álló okok és körülményekből, félreértésekből, téves kormányintézkedések folytán állottak elő, amelyeknek tetejébe hirtelen és váratlanul reánk zúdult a minden fejlődést és haladást megghátító, pusztító és rombolásaiban minden képzeletet felülmúló általános gazdasági világválság.

Amikor most, e helyzetkép ismertetése után, szerény székioglalom keretében programot kell adnom arról, hogyan gondolom el és tervezem a legsürgősebb megoldásra váró feladatom tárgyát képező szervezkedési munka tető alá hozatalát, akkor engedjék meg nekem, hogy szokásomhoz híven, kerüljek minden hangzatos ígéretet, tartózkodjak a nagyhangú frázisoktól.

De hangsúlyozni kívánom, hogy dacára a feltornyosult nehézségeknek, a folyton megújuló küzdelmeknek, én a pesszimista kislitűekkel szemben munkám eredményességében hiszek és bízom! Híremet és bizalmamat a következőkben látom indokolva:

A régi, de örök igaz mondás, hogy: „Minden állam támasza és talpkőve a tiszta erkölcs”, a mai szociális forrongásokkal telt és a kirobbanás veszélyétől terhes atmoszférájú világban sokszorosan nagy jelentőséggel és fontossággal bír! Komoly, nagy veszedelmeket rejtő világielenségekkel állunk szemben, ahol a hivatott vezetők, az államférfiak és kormányok részére egy biztos foglyer, egy stabil megdönthetetlen védekezési lehetőség és erősség áll rendelkezésre és ez: a vallásos hit és meggyőződés terjedése, a vallás-erkölcsi alap, a morál gyökeret vert nagereje az ország lakosainak legszélesebb rétegeinél! A polgári élet rendének és biztonságának alapfeltétele, hogy úgy az egyén, mint a közélet, egyaránt vallás-erkölcsi gyökérből táplálkozzék. Ha ezen alapfeltétel fennáll, akkor a kormányzat az egyházakban mindenkor olyan kifoghatatlan erőforrásokat talál, amelyekkel korunk nagy problémáival, szociális veszedelmeivel szemben sikeresen veheti fel a küzdelmet.

A különböző felekezeti egyházaknak ilyen irányú, de fokozottan éber, céltudatos és megszorozott tevékenysége állam-konzolidáció szempontjából tehát olyan megcáfolatlan nagyjelentőségű tény, hogy az egyházak istápolása, támogatása és megerősítése elsőrendű kormányzati programként kell szerepeljen a mindenkori kormányok legsürgősebb feladatai között; hiszen kézen fekvő, hogy csak egészséges, jól megszervezett, anyagi gondoktól mentes, tehát kellő erővel rendelkező egyházi alakulatok képesek csupán a nagy állami érdek és feladat sikeres végzésére.

Sajnos, a mi kisebbségi egyházainknak ez irányú hasznos tevékenységét erősen gátló sok jogos követelése, súlyos sérelme és méltányos panasza áll ma is fenn kielégíthetetlenül s miként már előzőleg kifejtettem, elsősorban a mi zsinatpresbyteri evangélikus egyházunk az, amelyik a legméltánytalanabb, legmostohább elbánásban részesült ezideig, úgy, hogy a nehéz gazdasági viszonyok között valóságos létfontartási gondokkal küzd.

Nyugodt lélek és tiszta lelkiismerettel állhatom, hogy ezen állam-konzolidáló munka végzésében egyházunk mindenkor feladatának magaslatán állott, hazafias kötelességeinek általában mindenkor a legkifogástalanabbul eleget tett és ezeket a jövőben is a legmegérettőbb hazafias érzéssel teljesíteni fogja.

Remélem, hogy az Uristen a vállalt nagy munka és feladat végzéséhez még kellő időt és erőt engedélyez számomra.

A Krisztusi szeretet, amely a mi evangélikus anyaszentegyházunk sarkpillére, nem ismer ember és ember között különbséget, nem ismer válogatást! Amikor vallásunk e magasztos tanáinak és elveinek ma szolgálatába lépek, kérem minden embertársamat — felekezeti különbség nélkül — jóindulattal együttérzésre, egymást támogató együttműködésre! Kérem első sorban a mi nagy családunknak, evangélikus egyházunknak minden hívét széles e hazában, kérem a mi nagyérdemű, hivatásuk magaslatán álló lelkesíti karunkat, hogy engem szerény igyekezetemben hathatósan támogatni sziveskedjenek.

Jedrem és ünnepélyesen fogadom: Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy nagyértékű előjegyzett bizalmukkal szemben soha méltánytalanul ne vájak, kitűtetésükre érdemes maradjak.

expresszel robog tovább Arad felé. Ide szombaton hajnalban öt órakor érkezik.

A temetésre nézve már történtek intézkedések, amelyek azonban nem tekinthetők véglegeseknek, miután az özvegynek lesz ebben döntő szava. A tervek szerint Loránt Emánuel egyelőre lakásán ravatalozták fel, azonban szombaton este átszállítják a Textilgyárba és onnan temetik el vasárnap délután három órakor. A Neuman-család tagjainak kívánsága, hogy az elhunyt vezérigazgatót abból az épületből vigyék utolsó útjára, amelynek megteremtése az ő nevéhez íződik. Lehetséges azonban, hogy az özvegy azt kívánja, hogy urát Bécsben temessék el és ebben az esetben természetesen az elhunytat az osztrák fővárosba szállítják s ott helyezik örök pihenőre.

Loránt Emánuel halála nemcsak Aradon, hanem a külföldön is megdöbbenést keltett. Már a mai délután folyamán tömegesen érkez-

tek részvétlívátok Bécsből, Londonból, Párisból és Hamburgból, valamint számos külföldi nagyvárosból. A külföldi textilipar és közgazdasági élet tekintélyei fejezik ki megdöbbenésüket az aradi Textilgyár vezérigazgatójának hirtelen elhunytja miatt. A Bohuspalota emeletén lévő Loránt-lakásban valóságos bucsujárás volt egész napon át: jóbarátok, ismerősök tömege tett részvétlátogatást, amelyet a család távollétében Loránt Emánuel öccse, valamint az elhunyt unokaöccse, Acél Ferenc igazgató és felesége fogadnak. Az elhunyt vezérigazgatót egyelőre hálósóban ravatalozták fel s ott fekszik megbékélt mosollyal. Mintha csak aludna. Az illuziót csupán a fekete gyászlepel rontja el, a drapéria és fájdalomtól megvonagló arcok, könnyező szemek ébresztik csak a látogatót annak tudatára, hogy ez az álom örök... Loránt Emánuel messzire költözött a tülekedő világtól...

Három nagyhatalom összefogott Németország ellen

Mussolini közvetítő lépései — „Németország kénytelen elhagyni a leszerelési konferenciát“

Rómából jelentik: Mussolini elhatározta, hogy közvetítő lépéseket tesz Angliánál, Amerikánál és Franciaországnál, hogy megakadályozza a készülő egyezmény Németország felé irányuló tendenciáját. A három nagyhatalom ugyanis a Németország elé terjesztett egyezményt olymódon állította össze, hogy a németek rendkívül kínos helyzetbe kerülnek, ha az abban felsorolt feltételeket nem fogadják el. Mussolini aggodalommal látja, hogy a három nagyhatalom összefogott Németország ellen és attól fél, hogy a németeknek nem marad más választásuk, mint elhagyni a leszerelési konferenciát. Terve az, hogy az öt nagyhatalom új nyilatkozatot adjon ki, amelyben precíz megjelöli, mikor ér véget a Németországra kényszerített fegyverkezési korlátozás.

Itt írjuk meg, hogy a *Matin* értesülése szerint, az angol-francia tanácskozások eredményéhez a következő két pontban Olaszország is hozzájárult:

1. Németország felfegyverkezése megengedhetetlen.

2. Amíg Németország ezt az elvet el nem fogadja, a leszerelési konferencia bizottságai nem kezdik meg munkájukat.

Alfred Kunz és Lizzi P. s.
Bécs leghiresebb kosztümtervezői

kreálták

Pataky Veronika

okt. 14. iki táncestélyének
képrázatos ruháit.

3716

„Ottó karácsony előtt elfoglalja az osztrák trónt“

Rómából jelentik: Zita exkirályné ma reggel elutazott innen. Az özvegy királyné szerdán egész nap fontos tárgyalásokat folytatott megjelent a Quirinálban, majd a késő délutáni órákban 40 perces kihallgatáson volt a pápánál.

Az „Az Est“ osztrák legitimista körökből úgy értesül, hogy a római kihallgatások ma-

LÁTHATATLAN GÁRDA
a képfilmek koronája

gánjellegűek voltak, de az ügyre való fontosságuk tagadhatatlan. Azt beszélik, hogy a legitimizmus irányítását Zita Ferenc Ferdinánd volt trónörökös, legidősebb fiára, Hohenberg hercegre bízta, akit holnap fogad úgy

Mussolini miniszterelnök, mint a pápa. A további római tárgyalások befejeztéig Zita gyermekeivel együtt Via Reggióban marad.

Londonból jelentik: A Daily Herald Zita római látogatásának nagy jelentőséget tulajdonít. A lap szerint Ausztriában a restauráció terve annyira előrehaladt, hogy számolnak azzal az eshetőséggel, hogy Ottó már karácsony előtt elfoglalhatja az osztrák trónt. Az osztrák kormány állítólag rokonszenvezik a tervvel, sőt el van tőkével arra is, hogy legközelebb szükségrendelettel hatálytalanítja a trónfosztási törvényt.

LÁTHATATLAN GÁRDA
a képfilmek koronája

Helyszini szemle a Reichstag épületében

Lubbeval lejátszották a gyújtogatás jelenetét

Berlinből jelentik: Ma este megtörtént a helyreállított Reichstag épületében az első helyszini szemle, amely különösképpen azért vált szükségessé, hogy megállapítsák Thaler tanuvalomlásának értékét, aki tudvalevőleg azt állította, hogy látta, amint a bezuzott étterem ablakon keresztül két ember mászott be. Ez a vallomás azért fontos, mert Lubbe azt hangoztatta, hogy egyedül követte el tettét. Kérdés, hogy Thaler a bekuszott két személyben nem

látott-e csak egy férfit és a másik ennek árnyéka volt. A helyszini szemle nagy izgalmat keltett Berlinben, ezrekre menő tömeg állta körül a Reichstag épületét.

Az étterem előtti részt lámpa világítja meg, úgy, ahogy az a kritikus napon volt. Lubbeval lejátszották a besurranási jelenetet, amelyet a nagy tömeg lélekzetfojtott érdeklődéssel figyelt végig.

13.

Péntek!

MA vásároljon
SOBSJEGYET a
GOLDSCHMIDT-
BANKBAN.

Izgalom az aradi pénzügyigazgatóságon egy hamis ezerlejes miatt

A Nemzeti Bank fiókjánál fedezték fel a hamisítványt.

Az aradi behajtási pénzügyigazgatóságon csütörtökön délután izgatott tárgyalásokat vont maga után egy ezer lejes bankjegy, melyről a Nemzeti Bank fiókjánál ma fedezték fel, hogy hamisítvány. Ciucudan világi adóhivatali főnök csütörtökön reggel 37 darab ezer lejeszt szállított be a pénzügyigazgatóság főpénztárába, amely azokat a szokásos kísérelő iv átvizsgálása és aláírása mellett átvette. A világi adófőnök a kerületéből befolyt adókat hozta be és azok között volt a 37 darab ezres is. Prinz Viktor, aki a szabadságon lévő Schöner pénzügyigazgatósági főpénztárnokot helyettesíti, ma délelőtt közel kétmillió lejt küldött át a Nemzeti Bank fiókjához és ezek között szerepelt a Ciucudan világi főnök által behozott 37 ezres is, amely a világi adóhivatal szalagjával átkötött csomagban volt.

A Banca Nationala fiókjánál természetesen minden beszolgáltatót pénzt pontosan átvizsgálják és meglepődve konstatálták, hogy a 37 darab ezres között az egyik hamis.

Erről a fejedezésről azonnal értesítették a pénzügyigazgatóságot, valamint a rendőrséget is. A kincstár főpénztárában kijelentették, hogy a nagy munkatorlás miatt nem bírták megvizsgálni a Világosról behozott ezreseket, ezért nem állapíthaták meg azt, amit a Banca Nationalánál felledezték.

Ezzel szemben Ciucudan adófőnök úgy nyilatkozott, hogy a 37 darab ezres között egyetlen hamisítvány sem volt, mert ő mindig alaposan megvizsgálja a hozzá befizetett pénzt. Popa adminisztrátor arra utasította a főpénztárt, vegyen fel részletes jegyzőkönyvet az esetről és állapítsák meg, hogy kit terhel az anyagi felelősség?

A holland-magyar bridzsmérkőzés izgalmai

Budapestről jelentik: A holland-magyar bridzsmérkőzés mai napja bővelkedett az izgalomban. A holland Goudsmit-fivérek megmutatták erejüket és nyolc leosztásban 4220 pontot vittek el az eddig fölényesen vezető magyaroktól. Leitner, Klór és Keleti brilliáns játéka végül 3370 pont előnyt tartott meg a magyar csapatnak az előző napi ötezerből. A versenyt pénteken délután folytatják.

LÁTHATATLAN GÁRDA
a képfilmek koronája

CORSO-MOZGO mai műsora:
JOHANN STRAUSS operette

UDVARI BÁL

Bécsi hangulat, bécsi humor, bécsi muzsika.

Grell Theimer, Leo Parry, Paul Hörbiger,
Anton Pointner, Michael Bohnen.

Eredeti vagy utánzat?

Egyes cégek megkísérelték a „NIVEA” készítmények utánzását, hasonló elnevezés alatt és az ismert kék csomagolás felhasználásával. Kérje mindenütt csak az eredeti

NIVEA-CREMET

és utasítson vissza minden utánzatot.

Csak a „NIVEA”-CREME és „NIVEA”-OLAJ tartalmazza a bőrökön, bőrápoló „EUCERITET”. Ez teszi pótolhatatlanná, — utánozhatatlanná.

Fényes ünnepek keretében iktatták be jószáshelyi Purgly Lászlót

az evangélikus egyházkerület felügyelői tisztségébe

Ünnepek a templomban és az egyház tanácstermében — Frint Lajos püspök nagyhatású beszéde — Küldöttségek az ünnepelt előtt

Bensőséges, lelki megnyilvánulásokban impozáns ünnepe volt ma Arad és a megye evangélikus társadalmának. Ma délelőtt iktatták be az aradi lutheránus templomban jószáshelyi Purgly Lászlót, az ismert aradmegyei földbírtokost a romániai zsinatpresbiteri ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület felügyelői tisztségébe. A nagyszabású ünnepeken nemcsak Arad és a megye, de az egyházkerület evangélikus társadalmának valamennyi vezető egyénisége megjelent, valamint a város előkelőségei, az egyházi és társadalmi egyesületek vezető egyéniségei képviseltették magukat. Purgly László beiktatásának ünnepére Erdély minden részéből Aradra érkeztek az evangélikus egyház vezető tagjai, magasrangú lelkészek és úgy Erdélyből, mint a külföldi egyházmegyei részéről az üdvözlő táviratok, levelek egész tömege érkezett a püspöki hivatalhoz az ünnepség alkalmából.

A virágokkal díszített templomban

A beiktatási ünnepek csütörtök reggel 9 órakor kezdődnek a Lutheránus-palotában levő tanácsteremben, ahol az egyházkerület tanácsának tagjai jelentek meg Frint Lajos püspökkel és a beiktatandó felügyelővel élükön. Az egyháztanács jelenlétében, valamint az egyházkerülethez tartozó községek képviselői előtt olvasta fel a szavazatszámoló bizottság jelentését, amely szerint az áprilisban elhunyt Ambrózy Andor helyébe az egyházkerület tagjai egyhangúlag jószáshelyi Purgly Lászlót választották meg a felügyelői tisztség betöltésére.

A lutheránus-templom zsufolásig megtelt érdeklődőkkel és az ünnepi fényben csillogó, virágokkal feldíszített templom padsoaraiban ott láttuk Arad társadalmi és egyházi életének vezető egyéniségeit, számottevő tagjait. A számára fenntartott helyen kevéssel 10 óra után helyet foglalt dr. Lázár Ágoston megyei prefektus, míg Aradváros vezetősége részéről dr. Velcsov Géza és Tatu János alpolgármesterek jelentek meg. Ott láttuk az Aradnegyedik Magyar Párt részéről dr. Barabás Béla elnököt, dr. Parecz Bélát, dr. Justh Jánost, Takácsy Miklóst, Kintzig Jánost, báró Andrányi Lajost, dr. Nagy Sándort, báró Exterde Kálmánt, dr. Köpf Jánost és még másokat. A társadalom egyesületek, valamint az egyházak képviselői is megjelentek a templomi ünnepségen.

Iskolásgyermek sorfala között vonult be a templomba Frint Lajos püspök és jószáshelyi Purgly László, az új egyházkerületi felügyelő tisztségű lutheránus pap kíséretében, akik valamennyien az oltár körül foglaltak helyet. Az iskolásgyermek virágot szórtak a bevonuló egyházkerületi vezetők elé és a hívek megkapó kezei között kezdetét vette a beiktatási szertartás. Materny Imre főesperes magasszárnyasú oltárinát mondott és felolvasta a szent-

lektét, majd ismét a hívek közén keze következett. A közének elhangzása után Frint Lajos szuperintendens mondotta el mélyhatású, gondolatokban gazdag és értékes felépítésű beiktató beszédét:

— Méltóságos felügyelő ur! Mélyen tisztelt kedves vendégeink! — kezdte el beszédét Frint püspök. — A mi romániai zsinatpresbiteri egyházunk már 400 éves, apáinktól ránk maradt alkotmány alapján áll. Az egyházközösségek maguk választják lelkészüket és felügyelőiket s a legmagasabb közigazgatási fokon ugyancsak ők választják meg a szuperintendens és az egyházkerületi felügyelőt.

Beszéde további során Frint püspök elmondotta, hogy azért jött össze az egyházkerületi közgyűlés, hogy jószáshelyi Purgly Lászlót hivatalába beiktassa. Majd így folytatta szavait:

— Egyházi iskoláink nagy veszélyben vannak, fenntartásuk nehézségekbe ütközik, a városos gazdasági viszonyok folytán. Nagyrésze iskoláinknak már megszűnt és féltő, hogy azoknak a községeknek ifjúsága még anyanyelvét is elfeledte már. Erre vonatkozóan kérjük Méltóságodat, hogy legyen hű azon tö-

Százötven teritékes ünnepi bankett

A különböző egyesületek küldöttségei következtek ezután: a Mosóczy-telepi Protestáns Kör Görög igazgató vezetésével, a Lutheránus Nőegylet Nagy Imrénével az élén, az evangélikus egyháztanács küldöttségét pedig dr. Papp Endre vezette. Az aradi evangélikus papság részéről Dénes Béla lelkész tolmácsolta jókívánatait. A püspöki iroda asztalát számos távirat és üdvözlő-levél borította. Ezek közül sikerült feljegyeznünk a következőket:

Magyarországi Egyetemes Evangélikus Egyházkerület, Tiszavidéki Evangélikus püspökség, Református püspökség, Kolozsvár, Református Theologiai Fakultás, Kolozsvár, Aradi Izr. Neolog Hitközség, Aradi Izr. Orthodox hitközség, dr. Raffay Sándor ev. püspök, Budapest, dr. Geduly Henrik ev. püspök Nyiregyháza, dr. Kapy Béla ev. püspök Győr, Dávid Károly tanügyi esperes, Zajzon, dr. Boros, a magyarországi egyetemes evan-

rekvésekhez, amelyek ezt a szomorú állapotot megszüntetni szeretnék és hason oda egész tekintélyével, hogy az egyházak vasárnapi iskolákban, más kulturegyletekben gyakorolják és mélyítsék az örök hitet.

A püspök gyönyörű, lélekemelő gondolatoktól áthatott szavai a templomot zsufolásig megtöltő közönség sorából nagy hatást váltottak ki s felekezeti különbségre való tekintet nélkül a lelkek mélyébe hatolt... Ezután következett az eskütétel ünnepi aktusa. Frint Lajos szuperintendens vette ki a kormány képviselőjének távollétében Purgly Lászlótól a hivatali esküt az egyházi szertartások előírása szerint. Az eskütétel szertartása után az új felügyelő emelkedett szólásra és nagy figyelem közepette mondotta el székfoglaló-beszédét, amelyet lapunk vezető-helyén közlünk.

Purgly László lelkesítő, komoly, értékes gondolatokból összefűzött beszéde mély hatást gyakorolt mindazokra, akik résztvettek a beiktatási ünnepségen. A beszéd elhangzása után záróima és áldás kiosztása következett, majd az „Erős vár a mi Istenünk!” kezdetű dal elénkklése mellett a közönség kivonult a templomból.

Küldöttségek Purgly László előtt

A beiktatott egyházkerületi felügyelő, valamint az egyház vezető-tagjai Frint püspökkel élükön a püspöki lakosztályba vonultak át, ahol Purgly László a különböző egyesületek és küldöttségek üdvözléseit fogadta. A püspöki iroda helyisége, valamint a lakosztály szalónja megtelt a város előkelőségeivel és mindenki örömmel, őszinte, szívből fakadó szavakkal üdvözölte Purgly Lászlót új tisztségében. Az evangélikus lelkészi kar nevében Frint Lajos szuperintendens mondott üdvözlő-beszédet, majd Pacatianu Mihály esperes a görögkeleti püspökség és dr. Botis Tivadar a görögkeleti theologia nevében köszöntötte a felügyelőt. A görögkatolikus egyház részéről Popa József esperes, a római katolikus egyházközösség nevében dr. Pázsitny Bonaventura üdvözölték Purgly Lászlót. Dr. Pázsitny a minorita-rendház, valamint dr. Pacha Ágoston üdvözlését is hozta. Kiséretében megjelent dr. Lakatos Ottó plébános is, valamint az egyházközösség világi vezetője: dr. Parecz Béla. A kolozsvári református theologiai fakultást dr. Tavasz Sándor képviselte, az aradi református egyházközösséget pedig Csécsy Imre esperes és kisjolsvai Szabó Zoltán gondnok. A szerb egyházközösség képviselőjében Kovinty Uros esperes jelent meg. A város vezetősége részéről Tatu János és Velcsov Géza dr. alpolgármesterek üdvözölték az ünnepeltet.

gélikus egyházak felügyelője, az Erdélyi ref. egyházkerületi igazgatótanács részéről dr. Illés Gyula, azonkívül dr. Makka Sándor kolozsvári és Sulyok István nagyváradi református püspökök és még sokan az erdélyi és magyarországi protestáns egyházak vezető tagjai közül.

Az üdvözlő-beszédekre Purgly László közvetlen szavakkal válaszolt, majd az üdvözlők tömege elhagyta a püspöki irodát s néhány perccel egy óra előtt a fogadtatás véget ért. Déli 1 órakor a Dácia-kávéház különtermében körülbelül 150 személy számára társasbédet rendeztek, amelyen az Aradra érkezett egyházi és társadalmi előkelőségek, valamint Arad társadalmi életének színé-java vett részt. A kedélyes, kitünő hangulatban lefolyt banketten emelkedet hangú felkészítő-beszédek hangzottak el.

Esti hangverseny a templomban

Purgly László egyházkerületi felügyelő II. Károly, Románia királyát köszöntötte fel az ünnepélyes beiktatás alkalmával. Dr. Lázár Ágoston román nyelven méltatta Purgly László felügyelő beiktatásának nvereségét az evangélikus egyházra nézve. Nikodémusz Károly brassói ev. lelkész, Szordy Lajos tatrangi ev. lelkész szintén Purgly Lászlót köszöntötte, majd Jakabffy Elemér magyarpárti képviselő a magyar nép üdvözlését tolmácsolta az ünnepeltnek. Révész János nagybányai ev. lelkész

Drágul a szörme
Neuländernél még olcsó

Fischer Ellz-palota. 3689

Purgly Lászlónéra üritette poharát, Argay György ev. esperes (Temesvár) Frint Lajos püspököt üdvözölte, Frint Lajos ev. püspök pedig Lázár Agoston dr. megyei prefekust. Szép felköszöntőket mondtak még: Thurner Albert egyházmegyei felügyelő Szatmár, Nikodémusz Károlyné Brassó, Kintzig János nyug. főispán, Kniffel Lajos egyházközségi vezető, Nikodémusz Károly brassói lelkész. Purgly László kerületi felügyelő és dr. Papp Endre a brassói evangélikus egyházmegye felügyelője.

Délután 4 órakor az egyházkerületi közgyűlést folytatták a tanácssteremben. A közgyűlésen különböző jelentéseket terjesztettek elő és egyházkerületi kérdéseket tettek vita tárgyává.

Magasnívóju, művészi és vallásos értékekben gazdag templomi előadó-est zárta be a beiktatási ünnepségeket este 7 órai kezdettel. Bevezető ének után Tolnai Béla temesvári orgonaművész Bach Toccata-ját és D-moll Fugá-ját játszotta el valóban művészi magasláton álló technikai tudással, lelkes átérzéssel. Argay György temesvári esperes hatásos imát mondott, majd Berghout J. Suite-jét adta elő az aradi zenekedvelők ifjusági kamarazene-együttese Scherhag Ernő vezényletével, nagy hatást kelteve. A zeneprogramm kiemelkedő száma Fiedler Klára csellósóója volt. Popper Dávid Andachtját játszotta el az áhitat, művészi intuíció és mesteri technika teljes átérzésével, felkészültségével. Nikodémusz Károly brassói főesperes a Hitler-kérdésről beszélt. Járossy teológiai tanár nagykonceptióju, logikai mesterfogásokkal felépített vallásos előadást tartott az egyház létjogosultságáról, majd záróimáival befejezte az ünnepségét.

Vidám hangulatban, kedélyesen eltöltött társasvacsora volt az ünnepségek befejező akkordja a Lido-étteremben, ahol a késő éjszakai órákig voltak együtt Arad evangélikus társadalmának vezető tagjai és a társaságok színjava felekezeti különbség nélkül.

CHINOPLASMIN
gyógyítja és megelőzi a
mocsárlázt.

CHINOPLASMIN

Roboz Béla, az Aradon is ismert emigráns ujságíró rejtélyes halála a magyar határon

A Roboz-živórek kalandos útja Aradól Bécsig — Roboz Béla átvédte a határon és öngyilkos lett

Szombathelyről jelentik: A Roboz-fivérek nagyon jól ismerik Aradon azok, akik a forradalom utáni években figyelték az aradi kávéházi életet, amelyben a két magyarországi emigráns ujságíró élénk részt vett. Roboz Béla és öccse, Roboz Imre a magyarországi kommunista rémuralom bukása után menekültek el az országból és Romániában próbáltak egzisztenciát teremteni maguknak. Bucurestiben, majd Kolozsváron jelentek meg időszaki nyomtatványaik, amelyekben támadták az akkori magyarországi politikai rezsimeket. A Roboz-fivérekről itt már mindenki tudta, hogy obskurus politikai ügynökökkel vannak titkos kapcsolataik, sőt maguk is számos helyen felajánlották szolgálataikat. Romániából azon-

ban rövidesen távozni voltak kénytelenek és ekkor — rövid magyarországi fogság után — Ausztriában telepedtek meg, ahol

kémgyanus egzisztenciákkal tartottak fenn továbbra is bonyokult összeköttetést.

Amint Szombathelyről jelentik, a kisebbik Roboz-fivért elérte végzete. Roboz Béla Rohoncánál — nyilván véletlenül — átlépte a

magyar határt, ahol egy csendőrrjárőr letartóztatta és mivel sem igazolni nem tudta, hogy mit keres a határon, sem pedig magáról nem tudott kielégítő iratokat felmutatni, az a gyanú merült fel ellene, hogy kémkedett. Ezért letartóztatták és be akarták kísérni Kőszegre.

A csendőrrjárőr Kőszeg-Szerdahelyen pihenőt tartott és a fogollyal egyetemben egy korcsmahelyiségbe tértek be. Itt — a jelentés szerint — Roboz Béla egy őrizetlen pillanatban, nyilván valamilyen elrejtett mérget vett be, mert hirtelen összeesett. A csendőrök erre azonnal szekerre tették és úgy szállították Kőszegre; mire azonban a városba értek vele, Roboz Béla már halott volt. A titokzatos életű embert a hatóságok a legnagyobb csöndben el is temették.

Aradi hadseregszállító harminckét milliós pere a gyulafehérvári püspökség ellen

Egy erdőkitermelési üzlet következményei

Sokmilliós ügyet tárgyalt ma az aradi törvényszék. Popa Livius aradi hadseregszállító 32 millió lejre perelte be a gyulafehérvári katolikus püspökséget, illetve gróf Majláth Gusztáv gyulafehérvári püspököt. Az ügy előzményei évekre nyúlnak vissza, amikor kisajátították a püspökség egyik, 1600 holdas erdejét. A törvény szerint a kitermelt fa azé, akitől az erdőt elvették és ezért felszólították a püspökséget, kezdje meg haladéktalanul a kitermelést. A püspökség viszont Popa Liviusal egyeztet meg értenéző. Popa meg akarta kezdeni a kitermelést, amikor egy szép napon arról értesítették, hogy a kormány megváltoztatta a törvény intézkedését és egyik rendeletben kimondotta, hogy a kisajátított erdőben levő fa az államé. Az állami erdészet meg is kezdte a kitermelést, Popa minden tiltakozása dacára.

Az aradi hadseregszállító a püspökséget tette felelőssé az elmaradt haszonért és ezért pert nyújtott be, amelyben 32 milliót követel a

püspökségtől, illetve gróf Majláthtól, aki a megállapodást aláírta. A pert a hadseregszállító szegényjogon nyújtotta be. Az aradi törvényszék harmadik szekciója ma tárgyalta az ügyet. A püspökség jogi képviselője illetékességi kifogást emelt az aradi törvényszék ellen és kérte, tegyék át az ügyet a gyulafehérvári bírósághoz. A törvényszék helyt adott a kérelemnek, kimondotta a maga illetéktelenségét és elrendelte, hogy az ügyet a gyulafehérvári törvényszékhez tegyék át.

CENTRAL-MOZGO: DSINGISZKÁN KARD- JA. Főszereneken: Boris Karloff, Lewis Stone, Karen Morley, Myrna Loy, Jean Hersholt. A filmet ma vetítjük utoljára, tekintettel arra, hogy még az éjszaka folyamán továbbítani kell.

SELECT-MOZGO: AVE CAESAR! (A kereszt jegyében). CECIL B. DE MILLE vezényelt alkotása. Főszerenest: Friedrich March, Elissa Landi, Charles Langton és Claudette Colbert. Az utolsó előadás kivételesen fél 10 órakor kezdődik.

Clara Bow,

a nagy sztár visszatért a filmhez... Elragadóan, szebben és fiatalabban, mint valaha.

Egy pezsgő, ötletes, pompás film.

A vörös ördög

(Szeleburdi kisasszony)

méltó keret a visszatéréshez.

Bemutatója holnap szombaton a CENTRAL-ban.

Távolmaradt a kormány képviselője az aradi evangélikus egyházkerület új felügyelőjének beiktatásáról

Hat éve késik az egyházkerület törvényes elismeretése s így állami segély nélkül küzd a nagymultu egyházi testület

A csütörtöki nap folyamán nagy ünnepek között lezajlott evangélikus egyházkerületi új felügyelő-választás aradi eseményeinek egy olyan mozzanatáról kell beszámolnunk, melynek egyházi-politikai jelentősége nemcsak a közel 50.000 lelket számláló aradi egyházkerületet érinti, de kétségtelenül nem kerül el a magyar párt kulturális szakosztályának figyelmét sem. A történet megértéséhez szükséges előrebocsátanunk azt a tényt, hogy az aradi magyar evangélikus egyházkerület egyházi jogi személyiségét a kultuskormány 1927-től kezdve vonakodik törvényben elismerni, jóllehet éppen az aradi Goldis László kultuszministersége alatt addig ez a kérdés rendezést nyert rendeleti úton. Ennek a törvényes elismeretésnek ugyanis az a jelentősége, hogy a kultuskormány, mint az egyházkerület szempontjából, hogy

a közel 50.000 lélekszámot számláló egyházkerületet egyházi szubvenció illetné meg a lelkesi kongruán kívül.

1927. óta a magyar evangélikus egyházkerület agilis vezetőségének sikerült annyit elérnie, hogy elkészült egy egyszakos törvénytervezet, amely törvényesen is elismeri az aradi magyar egyházkerületet: ez az egyszakos törvénytervezet azonban még nem ment keresztül — érthetetlen okból — a parlament két házán s így nem is emelkedett törvényerőre. Erre a tényre való hivatkozással a kultuskormány mindaddig csupán jóindulatú erkölcsi támogatásáról biztosította az egyházkerületet.

Az Ambrózy Andor báró halálával megüresedett aradi egyházkerületi felügyelőség betöltése alkalmából szükséges lett volna, hogy az újonnan megválasztott új világi előkelőség a kultuskormány képviselőjének jelenlétében tegye le hivatali esküjét püspöke kezébe. A kultuszminiszterium megbízottjaként éppen ezért Aradra várták Ienciu Moise kultuszminiszteriumi vezérigazgatót, aki azonban betegsége miatt hivatkozással jelezte, hogy nem vehet részt az ünnepségeken. Erre az

egyházkerület vezetősége megfelelő helyen interveniált annak érdekében, hogy a kultuskormány képviselőjében dr. Lázár Ágoston megyei prefektus vehesse át az új aradi egyházkerületi superintendens hivatali esküjét. Az egyházkerületi vezetőség intervenciójára csütörtökön reggel érkezett meg Kolozsvárról egy távirat, — ahol a kultuszminiszteriumi vezérigazgató betegesen fekszik — amely jelentette, hogy

illetékes köröknek nincsen semmi kifogása az ellen, ha az aradmegyei prefektus résztvesz a beiktatási ünnepségeken: ezt azonban csak a saját személye nevében teheti, de semmiesetre sem a kultuskormány hivatalos megbízásából.

Dr. Lázár Ágoston megyei prefektus — amint erről más helyen beszámolunk — természetesen részt is vett az ünnepségeken, de az új egyházkerületi superintendens, jászahelyi Purgly László csupán egyházi fölöttese, Frint Lajos aradi evangélikus püspök kezébe tette le egyházi hivatali esküjét.

Egyházi és jogi körökben a történeteket természetesen élénken tárgyalják, de — sajnos — félreérthetetlenül egyszerű a kultuskormány álláspontja az aradi magyar evangélikus egyházkerülettel szemben. A kormány azért nem kívánta magát hivatalosan képvisel-

Tüntetés a bucaresti-i bolgár követség előtt

A diákság bevverte a követség ablakait. — Tiltakozás a bolgár komitácsi-betörések miatt

Bucarestből jelentik: A bolgár komitácsi-bandák betörései a román-bolgár határ mentén, különösen pedig Cadrilater vidékén, egyre nagyobb izgalmak közé sodorják a politikai köröket. A cadrilateri macedon telepések elhatározták, — amint egyelőre már jeleztük az Aradi Közlöny legutóbbi számában, — hogy a hatóságok és a kormány részéről fokozott védelmet kérnek a véres rablótámadások ellen.

A legutóbbi komitácsi-betörés két halottját tegnap temették. Mintegy háromezer ember gyűlt össze a temetésen, amelyen izgalmas kifakadások hangzottak el a bolgár nemzetiségű köztisztviselők ellen. Azt hangoztatták a szónokok, hogy ezeknek titkos pártfogása okozza azt, hogy mindaddig még nem történt komoly intézkedés a bolgár komitácsi-bandák ellen. Követelték, hogy ezeket a bolgár nemzetiségű községi bírákat és köztisztviselőket haladéktalanul távolítsák el helyeikről és cseréljék ki románokkal.

Szerdán este a Bucarestiben tanuló macedon diákok tartottak izgatott hangú gyűlést a diákokthozukban. Az egyetemi hallgatók a komitácsi-betörések ügyében sürgették a kormányt, hogy lépjen fel erélyesen a bolgár kormánytól a véres események megszüntetése érdekében. Gyűlés után a macedon fiatalság a bucaresti-i bolgár követség elé vonult, amely előtt hevesen tüntetni kezdtek és a magukkal hozott kövekkel a követség valamennyi abla-

URANIA

Ma, pénteken 5, 8 és 10 órák utoljára
8, 10 és 15 leles helyarátkai
JOSEPH SCHMIDT ragvazó énekeszámával

VELENCEI KALAND

GEORG ALEXANDER, DINA GRALLA.

Délután 3 órák utoljára 8, és 10 lei
TOMBOLO BALÉJSZAKA
Kalandor operett
URSULA GRABLEY, HARRY LIEDTKE,
NORA GREGOR, OTTO WALLBURG,
JULIUS FALKENSTEIN.

Jön: A HERCEGNŐ SZABOJA
MAURICE CHEVALIER

ketni az egyházkerület hivatalos eseményén az egyházi körök véleménye szerint, nehogy ez a tény prejudikálásnak minősíthetessék az érdekeltek részéről olyértelmeben, hogy a kultuskormányban máris meg volna a hajlandóság arra, hogy törvényesen is elismerje — mint ahogyan természetesen volna — az aradi magyar evangélikusok egyházkerületét. És ezzel kapcsolatosan törvényes jogát a hat éve késlekedő egyházi szubvencióra. A kultuszkerület mögötti politikum természetesen egyébként semmiféle vonatkozásban nem érinti a választás törvényességét, mivel az egyházkerület autonóm testület és az a tény, hogy a kormány nem képviseltette magát az ünnepélyes beiktatáson, csupán a beavatottak előtt vált ismeretessé. Legfőbb ideje volna, hogy a kultuskormány változtasson eddigi elzárkózó politikáján az aradi magyar evangélikus egyházkerülettel szemben és helyreállítsa a „status-quo“-t, megadná végre is mindazt az egyházkerületnek, amely Isten és ember, valamint a törvényesség szellemében ezt a tekintélyes egyházkerületet már régtől fogva megilleti.

FILM KÖZLÖNY

Udvari bál

Sajtóbemutató a Corso-moziban

Strauss János élete, muzsikái és egyetlen nagy szerelme elevenedik meg az „Udvari bál“ című bidermayerfinomságu, bájos és eiragadóan eleven szüzséjű hangosfilm keretében. A keringőkirály legendássá emelkedett alakja és örökéletű, gondot-but felejtető, varázslatos muzsikája ott él, ott dalol és ott lüktet a film cselekményének középpontjában. Bécs... dal... keringő... szerelem... s a mindent összefoglaló, eggyé forrasztó Strauss-muzsika, ez az udvari bál cselekménye. Michael Bohnen Johann Strauss szerepét faragja elevenné. Két dalával mint operaénekes is felejthetetlen élményt szerez. Lee Parry, a bájos Gretl Theimer, a mindig elragadó, természetes humorú Paul Hörbiger és a markáns Anton Pointner életteli figurái a letűnt Bécs dalos világának. Hans May, a kitűnő komponista mesterin illesztette össze Strauss szerzeményeiből a muzsikát, amely mindent felülmuló élvezetet jelent.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok őszi kiállítása október 21—29.

50%-os menetdíjkedvezmény a visszautazásnál az összes vonalakon. Vasuti kedvezmény október 18—31-ig. — Utazási igazolványok díjmentesen kaphatók a kiállítás pénztáránál. Az odautazáshoz váltott vasuti jegy megőrzendő 8822

SPORT KÖZLÖNY

A bécsi Hakoah magyarjainak sikere

Bécsből jelentik: A bécsi futballbajnokságok ötödik fordulójának két szenzációja volt. A Rapid 6:2-ös győzelme az Admira fölött és a WAC 0:1-es veresége a Hakoah-val szemben. A Rapid teljesen áttért a tudományos futballstílusra. Wagner, Luef, Ostermann, Kaburek, Bican és Binder tipikus észjátékosok, az együttes tagjainak többsége tehát nem alkalmas már a régi Rapid-stílusra, a lendület- és erőjátékra. Bauer tréner helyesen cselekedett, amikor a csapat stílusának gyökeres átnyergelése mellett döntött. Az Admira ellen nem volt a Rapid csapatában gyenge pont, talán csak Smistik volt az egyetlen, akinek játéka nem elégítette ki teljesen a szakembereket. A Rapid — amely csak az Austriától ka-

pott ki — most a tabella első helyét foglalja el és a „lilákkal” együtt komoly favoritja az őszi bajnokságnak. A Hakoah 7 pontot szerzett 5 mérkőzésen, tehát többet, mint tavaly az egész őszi szezonban. A Hakoah sikere: magyar siker. A csapat tréneré és menedzsere Guttmann Béla, az MTK egykori válogatott centerhálójá. Guttmann keze alatt nagyot fejlődött a tavaly kiesésre álló csapat, amely jelenleg a ligatabella előkelő harmadik helyét foglalja el. A Hakoah 5 meccsen 3 gólt kapott! Magyar kapusának, Löwynek oroszlánrésze van ebben a sikerben. Löwy ma Bécs legjobb kapusa. Ha nem volna magyar állampolgár, bekerülne a válogatottba. A Hakoah csatársorában is két magyar játékos szerepel: Stern, a középcsatár és Weisskopf, a jobbszélő.

O Deiters Londonban. A német uszóbajnok 440 yardon 5.19 másodperc eredménnyel győzött az angol Leivers előtt. 100 yardon a kanadai Murno nyert 55.6 másodperc alatt. 2. Williams (Anglia) 59 mp. 3. Deiters 59.8 mp.

O Haiti, a futballvilágbajnokság utolsó jelentkezője. A FIFA végrehajtóbizottsága Párisban ülésezett. Tudomásul vették Haiti elkésett nevezését, mellyel a résztvevők száma 32-re emelkedett. Ugyanakkor a II. csoport résztvevőit Hollandia, Belgium és Írország csapataiból állították össze.

O Román bíró vezeti a cseh—lengyel meccset. Xifando bucaresti-i bírót kérték fel a vasárnapi Csehszlovákia—Lengyelország világbajnoki selejtező mérkőzés levezetésére. A mérkőzést Varsóban tartják meg.

O Épül a berlini olimpiai stadion. A berlini olimpiászt a grünewaldi stadionban rendezik meg a németek, akik máris megkezdtek az átalakítási munkálatokat. Az atlétikai- és uszóstadion — amelyek egymás közvetlen közelében lesznek — 80.000, illetve 10.000 nézőre épül. Ezeket a sportfórum épületével, ahol a fedettpályasportok kerülnek megrendezésre, egy 400 méteres alagút köti össze. A Berlin központjából huszonöt percre lévő stadionhoz autók, villamosvasutak, földalatti- és közúti villamosok szállítják a közönséget, amelynek gyors közlekedését több utvonallal biztosítják.

O Cochet a sportújságíróknak adta első profikeresetét. Henri Cochet megígérte, hogy első profistartja alkalmával keresetét a Sportújságírók Szövetségének adja át. Cochet szavának is állt és a maga, valamint Martin Plaa nevében levelet írt Geo Lefevrehez, az AJS alelnökéhez és 10.500 frankot, mint a francia-amerikai meccs rájuk eső részesedését, sportújságírói jóléti intézmények céljaira ajánlotta fel.

O Francia—angol válogatott mérkőzés. A francia válogatott futbalcsapat december hó 6-ikán Londonban mérkőzik az angol válogatott ellen. Franciaország a területén élő külföldi játékosokat is felveszi csapatába és azokat is kiállítja az angol válogatott ellen.

O A Nemzeti Bajnokság vasárnapi programja. Kolozsvár: Universitatea—Kinizsi (Bíró: Oravetz, Arad). Nagyvárad: NAC—Unirea-Tricolor. (Seliceanu, Kolozsvár). Bucaresti: Mures—Juventus. (Klein, Braila). Nagyszeben: Gloria-CFR—Soimi. (Ceaureanu, Bucaresti). Temesvár: Ripensia—Romania. (Dr. Tunca, Karánsebes). Ploesti: B. CFR—Tricolor. (Radulescu, Bucaresti). Arad: Brasovia—AMTE (Petcu, Temesvár).

O Wlasiewicz három új hölgy-világrekordja. A nagyszerű lengyel futónő, az olimpián is diadalmasan szereplő Steila Wlasiewicz, a kattowici versenyen három új világrekordot is megjavított. Új rekordjai a következők: 80 méteres sikiútás 9.8 másodperc. (Régi rekord: 9.9 mp., ugyan ő). 50 méteres sikiútás 6.4 mp. (A csehszlovák Meslikova világrekordjának beállítás.) 1000 méteres sikiútás 3 p. 02.5 mp. (Régi rekord: Koupkova, Csehszlovákia).

O Brazília atlétái pompás rekordokat értek el. A saopaloói atlétikai versenyen Padilha a 110 méteres gátfutásban 14.9 másodperccel, a 400 méteres gátfutásban 53.7 másodperccel, Sallovicz a 100 méteres sikiútásban 10.5 másodperccel, Castro pedig a magasugrásban 185 centiméterrel, a rudugrásban 4 méterrel új braziliai rekordot állított fel.

Új építészeti rendelkezések Aradon

Az építészek inkadrálásának ügye

Tegnap délután a városháza kistanácmestermében fontos gyűlés volt, amely az építészek inkadrálására vonatkozott. Ugyanis május 12-én életbelépett törvény alkalmazását illetőleg kellett döntenie a városi főmérnöki hivatalnak, amely a gyűlést összehívta. Megjelentek az építészeti-bizottság tagjai, valamint Rácz József, Szömörkényi Rezső, Ráiroiu Szilveszter, Koch Károly, Steiner József és Szántay Lajos az építészeti kamara részéről, az építőiparosok részéről pedig Pozsik Ernő, Krón Lénárd és Galgoczy István. Az új törvény megállapítja, hogy csakis azok végezhetnek tervezést, akiket a kamarában bejegyeztek, viszont kamarai tag csak az lehet, aki a bucaresti akadémiai diplomával vagy ezzel egyenértékű oklevéllel rendelkezik. Építőiparosok csak olyanok lehetnek, akik legalább öt éves mulattal rendelkeznek. Az ülésen Muresan főmérnök ideiglenes jellegű összegyűjtetési javaslatot tett, amely szerint a város elfogadja mindazoknak az építészeknek és mestereknek a tervezetét, akik 1932. május 12-ig betérjesztették az inkadrálásra vonatkozó kérelmüket. Elhatározták továbbá, hogy a város különbséget fog tenni egyes építőkörletek között. Így például az I. és II. építőkörzetben az udvari, pince és emelet nélküli építményeket azok is készíthetnek, akiket nem inkadráltak.

Szombat estig lehet jelentkezni

anélkül, hogy pótdíjat kelljen fizetni. -- Kollektív utlevéllel 17-én estig és egyéni utlevéllel 18-án estig lehet jelentkezni.

**SPORT
KÜLÖNVONAT
BUDAPESTRE
OKTÓBER 20—26-ig UTLEVEL!
NELKÜL!**

Mérkőzések:

**Ripensia-Ujpest és
Olaszország-Magyarország**

Részvételi díj:

975

lej és 50 lej a szűkített hely Ripensia-Ujpest mérkőzésre. Az utasoknak korlátozott számban számított jegyet biztosítunk az olasz-magyar mérkőzésre is.

Szükséges okmányok:

Allampolgársági másolat, személyazonossági és férfiaknak katonai igazolvány, tartalékos tiszteknek a katonakönyv, illetve rendelkezőknek a Cercul Recrutare engedélye.

Bécsbe utazók összes utiköltsége oda-vissza 2195 lej.

Rendezi a közismerten gondos Központi Bank és Menetjegyiroda. Jelentkezés az Aradi Közlöny- és az Erdélyi Hírlap-nál.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj törvénytervezet a bankok ellenőrzésére

Legfelsőbb banktanácsot alakít a kormány. — Megnehezítik a pénzügyi intézetek alapítását. — A részvénytörvény képviselőt küld a felügyelőbizottságba

Bankkörökben általános feltűnést kelt az a Bucurestiből érkezett félhivatalos jelentés, amely szerint a hitel feltámasztása érdekében olyan törvényjavaslatot készítenek elő, amely erősen korlátozza az újonnan alapítandó pénzügyi intézetek működését, a már létező bankoknak pedig öt évi határidőt ad az új rendszer alapján való átalakuláshoz, de már a legközelebbi jövőben számottevő anyagi terhet ró ezekre a régi pénzügyi intézetekre is. A hitelszervezetek átalakítását célzó törvényjavaslat főbb pontjai a következők lesznek:

Az összes pénzügyi intézeteket állandó ellenőrzés alá helyezik, akár részvénytársaságok, akár hitelszövetkezetek, vagy magáncégek azok. Az ellenőrzés céljából felsőbb banktanácsot alakítanak Bucurestiben, amelynek tagjai a következők: a pénzügyminiszterium, az igazságügyi, kereskedelmi és iparügyi miniszterium, a Banca Nationala egy-egy megbízottja, öt bank vezérigazgatója, a Pénzügyi Intézetek Országos Szövetségének, a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének, a Mezőgazdasági Kamarák Szövetségének egy-egy kiküldöttje. Ez a banktanács öttagú végrehajtó-bizottságot választ, amelyben két bankártag lesz. Az állandó végrehajtó-bizottság vezetője a legfőbb banktanács. A legfőbb bankár-bizottság fenntartásának költségeire a régi és az új újonnan alapítandó pénzügyi intézetek saját tőkéjük (részvénytőke és tartalékok) egy ezrelékét kötelesek befizetni, tehát a százmillió lej saját tőkével rendelkező bank százezer lejjel járul hozzá a legfőbb banktanács szervezéséhez és fenntartásához.

Az újonnan alapítandó bankok (közkereseti vagy betéti társaságok, illetve magánbankok), Bucurestiben minimálisan 20 millió lej részvénytársaságok pedig 60 millió lej alaptőkével kezdhetik meg működésüket. A vidéki új pénzügyi intézetek alaptőkéjét esetről-esetre a legfőbb banktanács állapítja meg. Minden bankcég köteles magát bejegyeztetni a törvényszék mellett alakítandó bankár-cégjegyző-hivatalban, amely teljesen díjtalanul végzi ezt, azután pedig szintén díjtalanul átvezetik

„Gazdasági háboruban vagyunk“

A kereskedelmi alminiszter megállapítása szerint Románia behozatala tavaly óta csökkent és exportja jelentősen emelkedett

Bucurestiből jelentik, hogy Gafencu Grigore kereskedelmi alminiszter hosszú interjú adott egy bucuresti-i lap munkatársának, aki előtt részletesen nyilatkozott a kontingentálási rendszer eredményeiről. Gafencu megállapítja, hogy az ez év július elsején életbeléptetett legújabb rezsim csaknem teljesen kiküszöbölte az előbbeni hiányokat, mert meggyorsította az igények kielégítését. Nyilatkozatát az alábbi szavakkal fejezte be:

— Ez év július elseje óta készáru-behozatalunk számottevően csökkent és a belföldi gyárak azóta intenzíven működnek. Tavaly augusztusban 36 ezer tonna árut, 808 millió lej értékben importáltunk, ez év augusztus hónapban pedig csak 32 ezer tonna, 734 millió lej értékben, tehát kvantitásban 12 százalékkal, értékben pedig 10 százalékkal esett behozatalunk egy hónap alatt. Ezzel szemben augusztus hó folyamán exportunk egy milliárd 186 millió lej volt és kereskedelmi mérlegünk 460 millió lej aktívát mutat fel. Híve vagyunk a kereskedelem fokozatos szabaddátételének, köztudomású, hogy mindig harcoltam a kereskedelem teljes szabadsága érdekében. Románia a kontingens-rendszer bevezetésével kénytelen védekezni, mert gazdasági háboruban vagyunk és megállapíthatom, hogy az összes államok között mi voltunk az utolsók, amelyek a kontingens védő és küzdő fegyveréhez nyultunk.

a bejegyzést a rendes kereskedelmi cégjegyzékbe.

Az új pénzügyi intézetek alapítása csak az alábbi feltételek mellett engedélyezhető: Az alapítóknak teljes polgári és politikai jogokkal kell bírnia, öt évi állandó bankprakszist kell kimutatniuk, továbbá azt, hogy a banktanács már megállapította az alaptőkét. A magáncégű, betéti- vagy közkereseti-társaságok tákarékpénztári vagy bank címet nem használhatnak. Betéteket csak a fenti szabályok alapján autorizált intézetek fogadhatnak el, de a betétösszeg nem haladhatja meg az alaptőke tizszeresét. A pénzügyi intézet az összes kötelezettségének 25 százalékát kitevő összeget a betétek azonnali folyósítására állandóan köteles rendelkezésre tartani, továbbá a készpénzállomány nyolc százaléka is a betétek azonnali kifizetésére fordítandó.

A pénzügyi intézeteknek tilos saját számlájukra áru- vagy ingatlanügyleteket lebonyolítani, de ha a kölcsönt ingóságra vagy ingatlanra adta, azokat sajátmaga eladhatja, azonban a spekuláció kikerülése végett ez az eladás késedelem nélkül bonyolítandó le. Értékpapírok elhelyezését csak az alaptőke és a tartalékok összegeinek 25 százaléka erejéig vállalhatnak a bankok. A pénzügyi intézetek megalapítói az alapítástól számított két éven belül nem vehetnek fel kölcsönt a saját intézetüknél. Egy igazgatósági tag csak egy banknál tölthet be tisztséget és egyetlen igazgatósági tag sem folytathat saját számlájára banküzletet. Minden pénzügyi intézet 3-5 tagú felügyelő-bizottságot választ, amelyben egy tag feltétlenül hites könyvszakértő kell, hogy legyen. Akik az alaptőkének legalább egytized részét lejegyezték, vagy ennyi részvényük van, jogosultak a felügyelő-bizottságba egy tagot beválasztani.

Megemlítendő, hogy ezt a javaslatot néhány hónappal ezelőtt a parlament jogügyi bizottsága véleményadás végett elküldte a kereskedelmi és pénzügyi érdekképviseletnek, amelyek nem tartották szükségesnek a törvény megalkotását, ennek ellenére valószínűleg mégis törvény lesz belőle.

Nagy áresés az aranypiacon

Rengeteg sok teaurált arany és egyéb érték kerül piacra — Csak a pengő szilárd

Budapestről jelentik: A tőzsde legérdekesebb eseménye az aranypiacon bekövetkezett feltűnő áresés, amely már napok óta tart. Szakemberek szerint, most a komoly gazdagok adták el teaurált készleteiket, elsősorban Napoleon-aranyat és más értékeket is, hogy pénzhez jussanak. Másfelől a pengő elhelyezésével olyan magas kamatozást sikerül elérni, hogy azok, akik mindenféle hozadéknélküli értékben teauráltak pénzüket, most sietve realizálnak és pengőre cserélik át vagyonaikat. Ugyanez a helyzet a kötvénypiacon is, ahol a dollárkötvényeken rengeteget veszített a közönség és most veszteség árán igyekszik realizálni, hogy ily módon pengőt szerezzen.

— Növekedett a Nemzeti Bank arany- és devizaálladéka. Most jelent meg a Banca Nationala legutóbbi heti kimutatása, amely szerint az aranyálladék a múlt heti 9 milliárd 784 és fél millió lejjel szemben, egy és egynegyed millió lejjel, a deviza pedig 516 millió lejről 524 millió lejre emelkedett. A kereskedelmi váltótárca 9 milliárd 422 millió lejről 9 milliárd 339 millió lejre csökkent, a bankjegyforgalom az előző heti 21 milliárd 197 millió lejről 21 milliárd 193 millió lejre apadt. A mezőgazdasági váltók összege az előbbi kimutatás szerint 3 milliárd 105 millió lej volt, amely most 6 millió lejjel csökkent.

Közdók módjára kell behajtani a vetőmagtartozást, az egyházi adót és az ármentesítési díjakat

Különböző aradmegyei községek előljárásságaitól ma átiratokat kapott az aradi behajtási pénzügyigazgatóság, amelyet az előljárásságok arra kérnek, hogy harmincöt kisgazdától összesen 132 ezer lejt inkasszájon. Az átiratokhoz a gazdák váltói voltak mellékelve, amelyeket a kisbirtokosok még 1928-ben irtak alá a községektől hitelben vásárolt vetőmagvakért. Mivel a községek előljárásságainak nem áll rendelkezésükre megfelelő behajtási szervezet, a törvény értelmében közdók módjára kell az összegeket inkasszálni. Egyébként a különböző köztartozások behajtása megindult Aradmegyében. A Kisjenőn székelő Fehér-Körös ármentesítő-társulat is megkereste az aradi pénzügyigazgatóságot, hogy több millió lej régi ármentesítési díjat szintén közdók módjára hajtsa be, mert az adósok a társulat többszöri felszólítása dacára sem fizettek. A különböző hitfelekezeteknek is számottevő kultuszadó-künnlevőségük van, amelyeket mostanig nem bírtak inkasszálni. A pénzügyminiszteriumban megállapították, hogy a kultuszadók is közdók módjára hajtandók be és ezért az egyházközségek elnökségei most egymástán kéri fel a pénzügyigazgatóságot a hátralékok behajtására.

— Deviza- és valutaárfolyamok. Zürichi nyitás: Berlin 123 (a tegnapi esti utótőzsdén 122.90), Amsterdam 208.10 (tegnapi zárlat ugyanennyi), Newyork 3.42 (3.43), London 15.97 (16), Páris 20.21.5 (20.20), Milánó 27.12.5 (27.08), Prága 15.32, Belgrád 7, Bucuresti 3.08, Varsó 57.75 (a tegnapi zárlat mind a négyen ugyanaz), Bécs 72.53 (a magánforgalomban 57.25), Brüsszel 71.85. Az aradi magánforgalomban a dollár 127 (pénz), 129 (áru).

— Tilos a must cukrozása. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszterium utasítást adott a szeszmonopolnak, hogy szigorúan ellenőrizze azt, vajon a mustba kevernek-e cukrot, mert a miniszterium nem engedi meg a must cukrozását.

— Differenciák az aradi behajtási pénzügyigazgatóság és a Cam között. Többször jelentették, hogy az aradi pénzügyigazgatóságnak körülbelül 15 millió lejre tehető aprópénzállománya között három és fél millió lej fekszik egy- és kétlejesekben, olyan papírtékeresekben, amelyeken a Trafic Comercial bélyegzője van. A most nyugdíjbanmenő főpénztárnok heteken keresztül rendezte a Trafic Comercial bélyegzőjével ellátott tékereseket, amelyekből számitása szerint hatvan ezer lejt hiányzik. A főpénztárnok ezt jelentette a behajtási pénzügyigazgatónak, aki arra kérte az említett intézményt, hogy pótolja a hiányokat. Popescu Joan, a Cam aradi főnöke tegnap este megjelent a behajtási pénzügyigazgatóságnál, hogy a differenciából előállott helyzetéről tanácskozzon, mert a Trafic Comercial a Cam hatásköre alatt áll. Az Aradi Közlöny munkatársának Popescu igazgató a következőket mondotta a tárgyalásról: „A pénzügyigazgatóság azt kívánja, hogy az állam-pénztárban a Cam által beszolgáltatott pár millió lejt aprópénzt fokozatosan cseréljük ki, ezt azonban mi nem teljesíthetjük. Azt a pénzt, ami fölünk kiment, nem vesszük vissza és a velünk közölt hiányt nem térítjük meg“.

— Aradon nem foglalták le az okmánybélyegeket és a váltóúrlapokat. A legnap lapokat bejárta az a bucuresti-i jelentés, hogy a fővárosban nagy bélyegcsalást fedeztek fel, mert állítólag a régi okmánybélyegeket és váltóúrlapokat a fölöttes fórumok tudtan kívül forgalomba hozták és hogy emiatt a vidéki okmánybélyeg-raktárak készleteit bünyügyi zárlat alá veszik. Munkatársunk érdeklődött Popescu Joannál, a Cam aradi főnökénél, akinek hivatalában kezelik a bélyegeket és váltóúrlapokat. A főnök kijelentette, hogy Aradra nem érkezett intézkedés a készlet lefoglalása iránt.

Loránt Emánuelné szül. Szegő Ilonka úgy saját mint gyermekei és az egész rokonság nevében mérhetelem fájdalommal tudatja, hogy szeretett férje, a legönfeláldozóbb apa és testvér

LORÁNT EMÁNUEL

az Aradi Textilipar R.-T. vezérigazgatója

f. hó 12-én 52. életévében elhunyt.

Drága halottunkat az Aradi Textilipar R. T. ipartelepéről f. hó 15-én, vasárnap d. u. 3 órakor kísérik az aradi izr. temetőbe örök nyugalomra.

Wien, 1933. október hó 12.
(L. Weihburgasse 32.)

BÉKE HAMVAIRA!

Beck Ferencné
szül. Loránt Magda,
Loránt Eva,
gyermekei.

Beck Ferenc,
veje.

Loránt Armand,
Loránt Oszkár,
Loránt Ernő,
fivérei.

Az Aradi Textilipar részvénytársaság Igazgatósága és Felügyelőbizottsága mélyen megrendülve jelentik, hogy

LORÁNT EMÁNUEL úr

a vállalat vezérigazgatója rövid szenvedés után f. hó 12-én váratlanul elhunyt.

A megboldogult tevékeny részt vett vállalatunk alapításában és azóta megszakítás nélkül annak vezetője volt. Széles látkörrel és kiváló szaktudással, nagy koncepció, rendkívüli munkabírási és lebilincselő egyéniség párosult benne. Céltudatos és eredményes munkásságával kiváló érdemeket szerzett vállalatunk fejlesztése körül.

Az elhunyt földi maradványait az Aradi Textilipar r. t. telepéről, vasárnap, 1933. október hó 15-én d. u. 3 órakor fogjuk az aradi izr. temetőbe örök nyugalomra kísérik.

Emlékét mindenkor igaz kegyelettel fogjuk megőrizni.

ÁLDÁS ÉS BEKE PORAIRA!

Arad, 1933. október hó 12-én.

Az aradi Textilipar R. T. tisztviselői kara és munkásai igaz fájdalommal tudatják, hogy

LORÁNT EMÁNUEL úr

a vállalat érdemdus vezérigazgatója e hó 12-én hirtelen elhalálozott.

Az elhunyt korai halála mély gyászba borította a vállalat tisztviselőit és munkásait, mert benne nemcsak a kiváló vezető, hanem a melegsivü, jóságos embert is siratjuk.

Földi maradványait munkásságának színhelyéről, a gyár telepéről, vasárnap, folyó hó 15-én d. u. 3 órakor fogjuk az izr. temetőbe kísérik.

Emlékét soha el nem muló hálás kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1933. október 12-én.

